

S2018/9: Suomen itsenäistyminen

Tekstikatkelmissa (aineistot 9.A ja 9.B) esitetään kannanottoja, jotka liittyvät Suomen itsenäistymisen vaiheisiin.

Aineisto: 9.A Tekstikatkelma: V. I. Leninin puhe

”Me – käytän sopimatonta sanaa – ”valloitamme” nyt Suomea, mutta emme niin kuin maailman kapitalistirosvot sen tekevät. Me valloitamme siten, että annamme Suomelle täyden vapauden elää liitossa meidän tai muiden kanssa, ja samalla takaamme, että annamme kaikkien kansallisuuksien työtätekeville täydellisen tukemme porvaristoa vastaan kaikissa maissa.”

Lähde: Venäjän bolshevistihallituksen johtaja V. I. Lenin sotalaivaston ensimmäisessä yleisvenäläisessä edustajainkokouksessa 5.12.1917. Käännös: YTL.

9.B Tekstikatkelma: Paul von Hindenburgin puhe

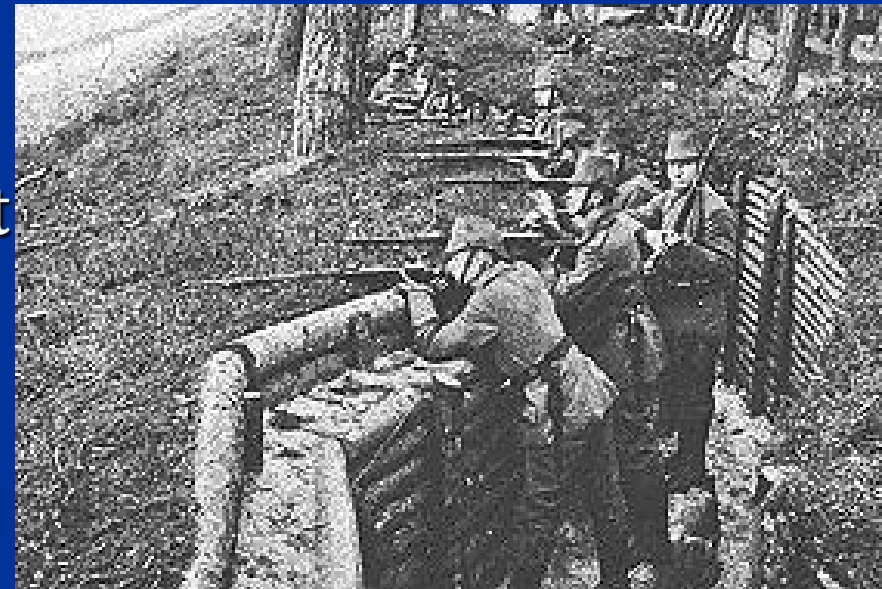
”Suomi ja Ukraina ovat Saksan luonnollisia liittolaisia Venäjää vastaan, eivät vain sodan ajan, vaan myös rauhan aikana. Luja liitto näiden valtioiden kanssa varmistaa meille selustan ententeä [Ranskaa ja Iso-Britanniaa] vastaan. Mutta pelkäämme, että hyvät suhteemme Suomeen katkeavat alusta pitäen, jos osoitamme horjumista politiikassamme ja sodankäynnissämme. Olemme luvanneet Suomelle sotilaallista apua. Suomi on ilmaissut meille tarvitsevansa tätä apua myös Saksan ja Venäjän välisen rauhan allekirjoittamisen jälkeen.”

Lähde: Saksalainen sotamarsalkka Paul von Hindenburg Saksan keisarille Vilhelm II:lle 11.3.1918. Käännös Hindenburg Saksan keisarille Vilhelm II:lle 11.3.1918. Käännös: YTL.nös: YTL.

ITSENÄISTYMISSAJATUS HERÄÄ

I MS:n vaikutukset;

- sotatila Suomeen
- kansalaisvapauksia rajoitettiin
- sensuuri
- ulkomaankauppa vaikeutuu
 - + linnoitustyöt
 - + Venäjän tarviketilaukset

ITSENÄISTYMISSAJATUS HERÄÄ

→ sodan varjossa irti Venäjältä

→ apua Venäjän vihollisilta,
Saksan intressit

→ aktivistit: ”Vapaus­sota
aloitettava”

- jääkäreiden koulutus
Saksassa alkaa 1915

9.1 Hyödynnä tekstikatkelmia (aineistot 9.A ja 9.B) ja pohdi, mitä pyrkimyksiä Venäjällä ja Saksalla oli Suomen suhteen loppuvuodesta 1917 ja alkuvuonna 1918. (10 p.)

9.1 10 p.

- **Neuvosto-Venäjän oli halukas tukemaan mahdollista vallankumousta Suomessa – ”vapaus” Suomelle.**
- Hindenburgin näkökulmasta Suomi oli luontainen liittolainen ja puskuri Neuvosto-Venäjää ja ententeä vastaan.
- Ymmärrettävä valtiollisen tilanteen epävakaus Suomen ja Neuvosto-Venäjän kohdalla, esim. Leninin puheessa on havaittavissa vallankumouspropagandaa.
- Vastaavasti Hindenburgia huolettua Saksan itärintaman tilanne.
- **Suomi osana Euroopan poliittisia tapahtumia!**
Geopolitiikka!

SUOMI

2. Suomen valtiolliseen asemaan ei muutoksia, mutta **autonomia palautetaan.**

3. Valtalaki: sos.dem. eduskunta ottaa vallan. **Bolševikkien tuki.**
5. Väliaikainen hallitus hajottaa Suomen eduskunnan.

6. Uudet eduskuntavaalit → **porvarienemmistö (108-92).**
Suhtautuminen Venäjään muuttuu.

8. Yleislakko **"Me vaadimme"** –ohjelma. Porvarillinen eduskunta julistautuu korkeimman vallan käyttäjäksi.

4.12. 1917: Kaksi esitystä itsenäistymisestä äänestys (miksi?!!)
→ porvarien ehdotus voitti 100-88.

9. → **Itsenäisyysjulistus 6.12.1917.**

VENÄJÄ

1. Helmikuun vallankumous: keisari syöstään vallasta, tilalle **väliaikainen hallitus.**

4. Bolševikkien vallankumousyritys epäonnistuu, Lenin pakenee Suomeen.

7. Lokakuun bolševikki-vallankumous (25.10. / 7.11.)
→ kommunistit valtaan.
Suhtautuminen Suomeen muuttuu.

10. Bolševikit tunnustavat Suomen itsenäisyyden **31.12.1917.**
Miksi? → Toivovat vallankumousta myös Suomessa.

maaliskuu

heinäkuu

lokakuu/
marraskuu

marraskuu

joulukuu

Eduskuntaryhmien ehdotukset

A. E. Rautavaara

Eduskuntaryhmien päätöslauselmaehdotus Suomen itsenäisyyden toteuttamisesta 6. 12. 1917

Porvarillisten eduskuntaryhmien esittämä päätöslauselmaehdotus oli seuraavansisältöinen:

Sen johdosta, että hallitus on tehnyt eduskunnalle esityksen uudeksi hallitusmuodoksi, joka on rakennettu sille pohjalle, että Suomi on riippumaton tasavalta, eduskunta korkeimman valtiovallan haltijana päättää puolestaan hyväksyä tämän periaatteen ja hyväksyä myös, että hallitus, saattaakseen Suomen valtiollisen itsenäisyyden tunnustetuksi, ryhtyy niihin toimenpiteisiin, jotka hallitus on sitä varten tarpeelliseksi ilmoittanut.

Sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän vastaehdotus kuului:

Suomen korkeimman valtiovallan haltijana lausuu Suomen eduskunta periaatteen, että Suomi on oleva riippumaton tasavalta. Tämä riippumattomuus on koetettava toteuttaa sovinnollista tietä Venäjän kanssa aikaansaataavalla sopimuksella. Siitä ehdotusta tekemään olisi asetettava yhteinen neuvottelukunta, jossa olisi yhtä monta Suomen ja Venäjän edustajaa. Neuvottelukunnan tulisi tehdä myös muita ehdotuksia Suomen ja Venäjän suhteiden järjestämiseksi. Nuo ehdotukset olisivat alistettavat molempien valtioiden täysivaltaisten valtioelinten lopullisesti hyväksyttäviksi. Suomen olisi koetettava saada myös muut valtiot tunnustamaan Suomen riippumaton tasavalta ja tekemään sen kanssa sopimuksia suhteiden järjestämisestä.

Porvarillisten eduskuntaryhmien ehdotus tuli eduskunnassa hyväksytyksi äänimäärin 100-88.

Itsenäisyyspäiviä 1917?

- **15.11.1917** Eduskunta otti korkeimman vallan itselleen
- **4.12.1917** Senaatin itsenäisyysjulistus
- **6.12.1917** Eduskuntaryhmien päätöslauselmaehdotukset – äänestys!
- **31.12.1917** Neuvosto-Venäjä eli Kansankomissaarien neuvosto tunnustaa Suomen

Itsenäisyyden tunnustaminen 1918

- 31.12.1917 bolševikit
- 4.1. Ruotsi ja Ranska
- 6.1. Saksa
- 10.1. Norja ja Tanska
- 13.1. Itävalta-Unkari
- 28.1. Alankomaat
- 21.2. Espanja
- v. 1919 mm. Iso-Britannia, USA, Italia

→ **Yleensä ei myötätunnosta,
vaan omista syistä.**

Miksi Suomi tunnustettiin itsenäiseksi?

- **Ruotsi oli kannattanut Suomen itsenäistymistä jo pitkään.**
- **Puskuri Venäjää vastaan.**

Miksi Suomi tunnustettiin itsenäiseksi?

- **Ranska pyrki tunnustuksellaan estämään Suomen luisumisen Saksan syliin.**

Miksi Suomi tunnustettiin itsenäiseksi?

- **Saksa oli kannustanut Suomen itsenäisyyspyrkimyksiä I MS:n aikana (jääkärit).**
- **Suomen strateginen merkitys Saksalle kuitenkin väheni, kun Venäjä haki aselepoa, eikä Suomen alueesta enää ollut iloa Saksalle.**

Miksi Suomi tunnustettiin itsenäiseksi?

- **Iso-Britannia ja Yhdysvallat tunnustivat Suomen vasta kun Suomen saksalaissuuntaus oli loppunut (vuonna 1919).**